

Pratt& Whitney Rzeszów S.A.

Pratt & Whitney Aeropower Rzeszów

ZASADY BHP, OŚ I PPOŻ OBOWIĄZUJĄCE KONTRAHENTÓW NA TERENIE PRATT & WHITNEY

Spis treści

1. WAŻNE NUMERY TELEFONÓW	3
2. PODSTAWOWE INFORMACJE	3
3. ZASADY KARDYNALNE	5
4. WYMAGANIA DLA KONTRAHENTÓW W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA I BHP	6
5. OGÓLNE WYMAGANIA	6
6. REAKCJA I POWIADAMIANIE O NAGŁYCH WYPADKACH.....	7
7. PRACA NA WYSOKOŚCI	9
8. URZĄDZENIA DŹWIGNICOWE	11
9. KONTROLA ŹRÓDEŁ ENERGII LOCKOUT/TAGOUT	12
10. BEZPIECZEŃSTWO ELEKTRYCZNE	12
11. PRZESTRZENIE ZAMKNIĘTE	13
12. GOSPODARKA ODPADAMI	14
13. KONTENERY NA ODPADY.....	15
14. MATERIAŁY ZAWIERAJĄCE AZBEST.....	15
15. URZĄDZENIA ZAWIERAJĄCE GAZY CIEPLARNIANE I SZWO	16
16. POSTĘPOWANIE Z CHEMIKALIAM I ICH PRZECHOWYWANIE/ PRZEKAZYWANIE INFORMACJI O ZAGROŻENIACH	16
17. PRZEWODY WENTYLACYJNE I KANALIZACYJNE	16
18. BUTLE ZE SPRĘŻONYM GAZEM.....	16
19. OCHRONA I PROFILAKTYKA PRZECIWPOŻAROWA. POZWOLENIE NA PRACE STWARZAJĄCE ZAGROŻENIE POŻAROWE.....	17
20. BEZPIECZEŃSTWO POJAZDÓW MECHANICZNYCH.....	19
21. POJAZDY PRZEMYSŁOWE Z NAPĘDEM	20
22. SPRZĘT OCHRONY INDYWIDUALNEJ.....	21
23. NARZĘDZIA	21
24. ROWY I WYKOPY	21
25. PROCES KWALIFIKACJI DOSTAWCÓW TOWARÓW I USŁUG	22
26. KARY UMOWNE	22

1. WAŻNE NUMERY TELEFONÓW

	Z TEL. KOM.	Z TEL. STACJ.
POGOTOWIE RATUNKOWE	112	999
STRAŻ POŻARNA	112	998
DZIAŁ BHP i OŚ PWR	607 463 064	17 854 7654
DZIAŁ BHP I OŚ PWAP	604 961 590	-
DYSPOZYTOR PRZEDSIĘBIORSTWA	17 777 77 77 604 625 100	17 854 54 44 17 777 77 77
DZIAŁ OCHRONY	604 573 258 723 661 829	17 854 61 42 17 861 56 14

2. PODSTAWOWE INFORMACJE

- PRATT & WHITNEY RZESZÓW S.A. - w skrócie PWR.
- PRATT & WHINTEY AEROPOWER / HAMILTON SUNDSTRAND POLAND SP. Z O.O. - w skrócie PWAP
- Skrót PW - oznacza spółkę PWR oraz PWAP
- Kontrahent - osoba prawna lub fizyczna, nie będąca pracownikiem PW, która - w ramach zawartej umowy - wykonuje usługę, pracę na rzecz PW w formie dostaw materiałów i sprzętu - jako dostawca lub w formie realizacji wszelkiego rodzaju usług - jako wykonawca.
- Koordynator PW - wskazany w umowie pracownik przedsiębiorstwa, sprawujący bezpośredni nadzór nad wykonywaną przez kontrahenta pracą.

2.1 POLITYKA BHP I OŚ FIRMY PRATT & WHITNEY

Firma Pratt & Whitney nie ustanie w swoich wysiłkach, dopóki nie sprawi, że jej środowisko pracy będzie wolne od zagrożeń, jej pracownicy nie będą narażeni na ryzyko urazów, produkty i usługi nie będą w pełni bezpieczne, a osiągnięcia w dziedzinach związanych ze zgodnością z przepisami, zrównoważonym rozwojem i ochroną środowiska naturalnego nie będą na najwyższym możliwym poziomie.

Wypełniamy nasze zobowiązanie poprzez ciągłe ulepszanie naszych kompleksowych programów i systemu zarządzania w zakresie ochrony środowiska, zdrowia i bezpieczeństwa. Zapewniamy przywództwo i zasoby umożliwiające ciągłe doskonalenie poprzez innowacyjne inicjatywy i proaktywną kulturę bezpieczeństwa. Przestrzegamy wszystkich obowiązujących przepisów i regulacji. Uwzględniamy kwestie ochrony środowiska, zdrowia i bezpieczeństwa we wszystkich aspektach naszej działalności.

Każdy kontrahent ma obowiązek zapoznania się z aktualną polityką. Polityka znajduje się: <https://pwrze.com/systemy-zarzadzania/bhp-i-os/polityka-bhp-i-os>

2.2 Wszyscy kontrahenci są zobowiązani do bezwzględnego przestrzegania przepisów i zasad BHP, ochrony środowiska i ppoż. wynikających z polskiego ustawodawstwa oraz niniejszych „ZASAD BHP, OŚ I PPOŻ OBOWIĄZUJĄCE KONTRAHENTÓW NA TERENIE PRATT & WHITNEY”.

2.3 Kontrahent zapewni, aby wszyscy pracownicy również pracownicy podwykonawców uczestniczący w realizacji prac byli zapoznani z oceną ryzyka zawodowego dla danego rodzaju wykonywanych prac oraz posiadali na cały okres wykonywania prac na obszarze PW:

- aktualne badania lekarskie zezwalające na wykonywanie pracy,
- aktualne szkolenia z zakresu BHP,
- dodatkowe uprawnienia kwalifikacyjne, niezbędne do wykonywania danego rodzaju prac.
- aktualne szkolenie ogólne BHP, OŚ i PPOŻ dotyczące wymagań obowiązujących na terenie Pratt&Whitney - wykonane online jeszcze przed przybyciem na teren przedsiębiorstwa, za pomocą platformy LimeBook, umieszczone pod linkiem <https://t.two.limeaccess.com/LJIW5E>
- Kontrahent przeprowadza codzienne kontrole obszarów roboczych w celu zapewnienia zgodności z wymaganiami określonymi w niniejszych wymaganiach. Analizuje wykryte niezgodności i opracowuje działania korygujące z Koordynatorem kontraktu/projektu.

2.4 Przed rozpoczęciem pracy firma zewnętrzna:

- Musi mieć zatwierdzony „**Formularz kwalifikacyjny**”;
- Pracownicy muszą zostać przeszkoleni z zasad ogólnych BHP, OŚ, PPOŻ obowiązujących w PW (szkolenie online do samodzielnego wykonania umieszczone jest pod linkiem <https://t.two.limeaccess.com/LJIW5E> ważność takiego szkolenia to 1 rok,
- W przypadku prac podwyższonego ryzyka, musi być wykonana „**Ocena ryzyka prac wykonywanych przez firmy zewnętrzne**”

[Wszystkie wymagane załączniki można pobrać ze strony internetowej.](#)

3. ZASADY KARDYNALNE

Zasada kardynalna - zasada, której naruszenie stanowi poważne zagrożenie dla życia, zdrowia bądź środowiska naturalnego.

WCHODZENIE DO PRZESTRZENI ZAMKNIĘTYCH: Pracownicy muszą przestrzegać pisemnych procedur wchodzenia do przestrzeni zamkniętych.

KONTROLA NIEBEZPIECZNEJ ENERGII: Przed pracą na maszynach lub urządzeniach pracownicy muszą ustalić wszystkie formy niebezpiecznej energii oraz rozładować je (stan zerowej energii), a następnie zabezpieczyć.

PRACE NA WYSOKOŚCI: W sytuacjach narażenia na upadek (pracując na wysokości 1 metra lub większej) pracownicy muszą stosować ochronę przed upadkiem.

ZARZĄDZANIE WCIĄGNIKAMI, ŻURAWIAMI I OSPRZĘTEM DO MOCOWANIA: Pracownicy muszą stosować urządzenia o odpowiednich parametrach oraz metody bezpiecznego podnoszenia w przypadku wszystkich ładunków podnoszonych za pomocą osprzętu do mocowania, wciągników i żurawi.

ZABEZPIECZENIE MASZYN/SPRZĘTU: Pracownicy muszą stosować zabezpieczenia maszyn/sprzętu i nie mogą nimi manipulować ani wyłączać ich podczas pracy w normalnych warunkach.

BEZPIECZEŃSTWO ELEKTRYCZNE: Pracownicy muszą być wykwalifikowani i przestrzegać udokumentowanych praktyk bezpieczeństwa prac elektrycznych w trakcie pracy lub przy kontakcie z obwodami elektrycznymi pod napięciem 50 V lub więcej AC/DC.

NAPĘDZANE POJAZDY PRZEMYSŁOWE: Pracownicy nie mogą obsługiwać napędzanych pojazdów przemysłowych, o ile nie ukończyli odpowiedniego szkolenia; nie mogą też używać osobistych urządzeń elektronicznych podczas obsługi NPP.

4. WYMAGANIA DLA KONTRAHENTÓW W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA I BHP

- 4.1 Kontrahenci ponoszą odpowiedzialność za stosowanie się swoich pracowników oraz podwykonawców do wytycznych w zakresie ochrony środowiska, bhp i ppoż.
- 4.2 PW zastrzega sobie prawo do sprawdzenia, czy kontrahent oraz wszyscy jego pracownicy (dotyczy wszystkich form zatrudnienia), spełniają zawarte w kontrakcie wymagania, w tym szkolenia oraz badania lekarskie. Fakt potwierdzenia spełnienia tego warunku zawarty jest w formularzu kwalifikacyjnym.
- 4.3 Do każdego projektu zostanie przydzielony Koordynator PW. Z osobą tą, jako przedstawicielem PW, będzie można się kontaktować we wszystkich sprawach dotyczących wykonywanych zadań.
- 4.4 Przed rozpoczęciem prac na terenach będących własnością PW, kontrahenci zobowiązani są zapoznać pracowników z niniejszym dokumentem.
- 4.5 Wymagania zawarte w niniejszej procedurze są uzupełnieniem warunków i ustaleń wszelkich Umów lub Zleceń zawartych pomiędzy kontrahentami a PW i stanowią ich przedmiotową część.
- 4.6 Każdy kontrahent jest zobowiązany:
- Znać wymagania wynikające z niniejszego dokumentu,
  - Zgłaszać niezwłocznie do działu BHP i OŚ lub Koordynatorowi PW wszelkie zdarzenia prowadzące do uszkodzenia ciała, uwolnienia substancji do środowiska lub sytuacje grożące wypadkiem,
  - Przeprowadzać inspekcje w miejscu prac, aby upewnić się, że prace są wykonywane zgodnie z wymaganiami zawartymi w procedurze. Wyniki kontroli oraz ewentualne czynności naprawcze należy omawiać z Koordynatorem PW.

5. OGÓLNE WYMAGANIA

- 5.1 Kontrahenci zobowiązani są do utrzymywania porządku w miejscu wykonywania prac.
- Tymczasowe oświetlenie terenu budowy, ramp, korytarzy, przestrzeni biurowych oraz magazynowych powinno być wystarczające,
  - Sale komputerowe – w celu uniknięcia przypadkowego uruchomienia przycisków, włączników, wyłączników itp. nie należy umieszczać narzędzi lub materiałów na lub przy sprzętach znajdujących się w salach komputerowych. Sprzęt komputerowy znajdujący się w pobliżu miejsca, gdzie istnieje spadania materiałów przewodzących (lutowanie, spawanie, piłowanie itp.), należy przed takim materiałem dokładnie zabezpieczyć.

5.2 Kontrahent nie może używać maszyn, urządzeń lub sprzętu będących własnością PW, bez uzyskania zgody koordynatora PW oraz przejść szkolenie z obsługi.

5.3 Koordynator PW oraz przedstawiciel Działu BHP ma prawo zażądać dokumentacji oraz certyfikatów ze szkoleń pracowników kontrahenta, informacji o ryzyku zawodowym na stanowisku pracy.

5.4 Ograniczenie wstępu na tereny niebezpieczne – metody, stosowane zabezpieczenia:

- Teren gdzie wykonywane są prace powinien być oznakowany w sposób widoczny przez osoby postronne.
- Zabezpieczenie miejsca wykonywania prac powinno być dobrane do występujących zagrożeń, sposobu wykonywania prac oraz warunków otoczenia.
- W sytuacji wykonania prac w jednym miejscu przez więcej niż jednego Kontrahenta sposób zabezpieczeń należy uzgodnić z Koordynatorem PW.
- Obszary wykonywania prac na wysokości muszą być w sposób trwały zabezpieczone przed dostępem osób postronnych (taśmy, koźły, wygradzenia, itp.). Zabezpieczenie powinno uwzględniać obszar znajdujący się w bezpośredniej bliskości jak również i pod miejscem wykonywania tych prac w przypadku wykonywania ich na różnych poziomach.
- Wszystkie środki ochrony winny być dobierane zgodnie z obowiązującymi przepisami, normami, oraz posiadać czytelne oznaczenia producenta takie jak tabliczka znamionowa, ostrzeżenia i innego rodzaju wymagane oznakowania oraz certyfikaty, oraz stosowane zgodnie z przeznaczeniem oraz wytycznymi producenta.
- Zabrania się stosowania uszkodzonego, niekompletnego, bez aktualnego przeglądu, niezgodnie z przeznaczeniem sprzętu i środków ochrony osobistej.

6. REAKCJA I POWIADAMIANIE O NAGŁYCH WYPADKACH

6.1 Obowiązkiem kontrahenta jest natychmiastowe powiadomienie odpowiednich służb PW w przypadku wystąpienia wypadku przy pracy, pożaru, zdarzenia okołowypadkowego lub środowiskowego.

Należy przekazać dyspozytorowi następujące informacje:

- **CO** się zdarzyło?
- **GDZIE** się zdarzyło (obiekt, budynek, pomieszczenie, adres)?
- **JAKIE** są skutki zdarzenia?
- **KTO** zgłasza (imię, nazwisko, nr telefonu)?

Rozłącz się dopiero po uzyskaniu potwierdzenia przyjęcia zgłoszenia przez przyjmującego !!!

6.2 W przypadku pożaru należy zlokalizować i uruchomić najbliższy ręczny ostrzegacz pożarowy (ROP) oraz zadzwonić pod numer alarmowy. W tym samym czasie należy podjąć próbę ugaszenia pożaru wykorzystując do tego dostępny podręczny sprzęt gaśniczy. Działanie te prowadzimy do momentu, dopóki nie stwierdzimy, że ich dalsze prowadzenie będzie zagrażało naszemu zdrowiu lub życiu.

Konieczność ewakuacji jest oznajmiana odpowiednim sygnałem dźwiękowym lub ogłaszana przez Wydziałową Grupę Ratowniczą (WGR) / Koordynatorów Ewakuacji.

6.3 Uwolnienie substancji.

6.3.1 Nie wolno utylizować substancji chemicznych poprzez wylewanie ich do ziemi, kanalizacji lub studzienek burzowych. Informacje na temat możliwości utylizacji chemikaliów można uzyskać u Koordynatora PW.

Wszelkie przypadki uwolnienia substancji, także poza budynkiem, należy natychmiast zgłaszać koordynatorowi PW.

- Kontrahenci ponoszą odpowiedzialność za wszelkie uwolnienia substancji, do których dochodzi w wyniku wykonywania przez nich prac. Kontrahent musi natychmiastowo usunąć substancję: zebrać ją lub zetrzeć sorbentami i zabezpieczyć, umieścić zanieczyszczony sorbent do odpowiednich pojemników, a następnie przekazać do utylizacji.
- W każdym przypadku, kosztem usuwania uwolnionej substancji zostanie obciążony Kontrahent. Może to także dotyczyć usunięcia zanieczyszczonych materiałów jak również przywrócenia terenu do poprzedniego stanu.
- Po usunięciu uwolnionej substancji kontrahent jest zobowiązany pobrać próbki i wykonać analizę w akredytowanym laboratorium by udowodnić, że zanieczyszczenie zostało usunięte. Próbkę muszą być pobrane przez udziale koordynatora PW. Do czasu otrzymania wyników wszelkie prace w miejscu zdarzenia muszą być wstrzymane.
- PW wymaga przedstawienia dokumentów koordynatorowi PW na temat przypadków uszkodzeń ciała odniesionych przez wykonawców robót w trakcie wykonywania prac na terenie przedsiębiorstwa. Informację o zdarzeniu Dział BHP wprowadzi do rejestru wypadków w sytuacji, gdy jest to zakwalifikowane jako „wypadek przy pracy”.
- Kontrahent odpowiedzialny jest za zorganizowanie, każdorazowo w przypadku zaistnienia: wypadku przy pracy, zdarzenia okołowypadkowego, wystąpienia zagrożenia środowiska lub pożarowego. w ciągu tygodnia od zdarzenia, spotkania z podległymi pracownikami, omawiającego zaistniałe wydarzenie, które miało miejsce oraz informującego o sposobie realizacji podjętych w związku z tym akcjach korekcyjnych. W każdym takim spotkaniu bierze udział koordynator PW.

6.3.2. Wszelkie informacje o stanowiących zagrożenie warunkach lub zdarzeniach należy zgłaszać Koordynatorowi PW oraz niezwłocznie podejmować działania w celu ich wyeliminowania.

7. PRACA NA WYSOKOŚCI

- Praca na wysokości należy do prac szczególnie niebezpiecznych, wykonywana w minimum 2 osoby, wymaga bezpośredniego nadzoru przez wyznaczone w tym celu osoby.
- Każda praca na wysokości, tj. na wysokości 1 m i większej, powinna zostać zabezpieczona przy pomocy środków ochrony zbiorowej i/lub środków ochrony indywidualnej.
- Podczas prac wykonywanych na wysokości należy zapewnić zabezpieczenie stosowanych narzędzi i materiałów przed ich upadkiem z wysokości.
- Obszar prac musi być wygradzony i oznakowany.

7.1 Środki ochrony indywidualnej:

- Środki ochrony indywidualnej zabezpieczające przed upadkiem z wysokości powinny być dobierane zgodnie z typem prowadzonych prac, w zależności od środowiska pracy, warunków lokalnych i potencjalnego ryzyka ocenionego przez osobę upoważnioną.
- Prace prowadzone w bliskim sąsiedztwie procesów chemicznych, strefy narażenia wysoką temperaturę, wyposażenie elektryczne, systemy wentylacyjne mogą stwarzać dodatkowe ryzyko.
- Każdorazowo przed użyciem pracownik ma obowiązek wykonać przegląd stosowanego sprzętu. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości zabrania się stosowania uszkodzonego sprzętu.
- Wszystkie osoby wykonujące prace na wysokości oraz osoby znajdujące się w strefie zagrożenia muszą stosować hełm ochronny z paskiem podbródkowym.
- W przypadku prac wymagających odłączenia od punktu kotwienia, należy stosować specjalne pasy ze sprzączkami i szelkami oraz dwie amortyzujące linki asekuracyjne z karabińczykami. Przed odłączeniem się od pierwotnego punktu kotwienia, należy przytwierdzić drugą linkę asekuracyjną do odpowiedniego punktu kotwienia.
- Punkt kotwienia musi znajdować się co najmniej na wysokości pasa pracownika.
- Zabronione jest stosowanie pasów biodrowych przy pracach zagrożonych upadkiem z wysokości (za wyjątkiem prowadzenia prac w podparciu na słupach, drzewach czy masztach).
- Zabronione jest stosowanie karabińczyków, które nie są wyposażone w system samoblokujący.

7.2 Prace na dachu.

Dostęp do prac na dachu wymaga wcześniejszej zgody koordynatora PW.

Kontraktorzy pracujący na dachu wykonujący prace w odległości mniejszej niż 3,0m od krawędzi dachu nie posiadającym systemu zabezpieczeń przed upadkiem z wysokości lub niezabezpieczoną krawędzią, powinni przed rozpoczęciem zadań przeanalizować z Koordynatorem wymagania dotyczące ochrony przed upadkiem z wysokości, celem doboru ochrony w jeden z następujących sposobów:

- budowa tymczasowego, zatwierdzonego systemu barier ochronnych,
- stosowanie indywidualnej ochrony przed upadkiem z wysokości (urządzenia zabezpieczające przed upadkiem z wysokości)

UWAGA: Bez zgody Koordynatora pracownikom nie wolno wchodzić na dach, gdy panują trudne warunki atmosferyczne

7.3 Rusztowania:

- Rusztowanie może być montowane i demontowane tylko przez osobę upoważnioną posiadającą uprawnienia.
- Przed rozpoczęciem użytkowania należy wykonać odbiór rusztowania przez osobę uprawnioną oraz wypełnić „Protokół Odbioru Technicznego Rusztowania” który należy uzyskać od koordynatora PW.
- Protokół musi znajdować się na rusztowaniu przez cały okres użytkowania
- Przy wznoszeniu lub rozbiórce rusztowań należy wyznaczyć strefę niebezpieczną i zabezpieczyć ją przed dostępem osób postronnych. Strefa ta wynosi min. 6 m lub 1/10 wysokości rusztowania.
- Montaż i demontaż rusztowań należy wykonywać w środkach ochrony indywidualnej, chroniących pracownika przed upadkiem z wysokości, zgodnie z przygotowanym programem zabezpieczenia prac.
- Kompetentny pracownik ze strony kontrahenta musi przed rozpoczęciem każdej zmiany roboczej sprawdzać poprawność montażu rusztowań.
- Należy stosować odpowiednie środki ochrony indywidualnej: hełm ochronny z paskiem podbródkowym przeznaczony do prac na wysokości oraz szelki bezpieczeństwa z osprzętem.
- Kompetentny pracownik ze strony Kontrahenta musi codziennie sprawdzać poprawność montażu rusztowań.
- W trudnych warunkach pogodowych, takich jak np. wiatr, deszcz, lód lub śnieg, osoba nadzorująca roboty może wyłączyć rusztowanie z eksploatacji do odwołania. Do wejścia na wyższy poziom rusztowania używa się drabin lub schodów. Po rusztowaniach nie należy się wspinać, jeśli nie zostały do tego przeznaczone.

Zabrania się bezwzględnie stosowania rusztowań typu warszawskiego.

7.4 Drabiny:

- Dozwolona jest praca na drabinach przenośnych o długości do 6 m jedynie w warunkach, w których wykorzystanie innego, bardziej bezpiecznego sprzętu roboczego jest niemożliwe lub nie jest uzasadnione z powodu niskiego poziomu ryzyka i krótkotrwałego ich wykorzystania.
- Wszystkie prace przy użyciu drabin muszą być wykonywane przez co najmniej 2 osoby. Osoba wchodząca, schodząca oraz wykonująca pracę na drabinie musi zawsze zachować zasadę trzech punktów podparcia (poprzez dwie stopy i jedną dłoń lub jedną stopę i dwie dłonie), natomiast osoba pełniąca rolę asekuracyjną przez cały czas wykonywania prac przytrzymuje drabinę rękami zapewniając jej stabilność.
- W zależności od wysokości na drabinie, na której znajduje się pracownik należy stosować odpowiednie środki ochrony indywidualnej:
  - **do 2 m** hełm ochronny z paskiem podbródkowym przeznaczony do prac na wysokości,
  - **od 2 m do 6 m** hełm ochronny z paskiem podbródkowym przeznaczony do prac na wysokości oraz szelki bezpieczeństwa z linką bezpieczeństwa przymocowaną do punktu kotwienia lub stałych elementów konstrukcji.
- Drabin nie wolno używać w celach niezgodnych z ich pierwotnym przeznaczeniem.

- Drabiny należy opierać jedynie na równym i stabilnym podłożu pod kątem od 65 do 75 stopni. W razie wątpliwości drabinę należy umocować, aby zapobiec jej przypadkowemu przesunięciu.
- Drabin nie wolno obciążać ponad ich dopuszczalne obciążenie. Wartość dopuszczalnego obciążenia winna być uwidocziona na drabinie.
- Drabin wykonanych z materiałów przewodzących prąd nie wolno używać do prac przy elementach pod napięciem.
- Wszystkie drabiny zakupione po 01.05.2004 r. muszą posiadać „Deklarację zgodność CE”, a pozostałe drabiny zakupione w terminie wcześniejszym niż w/w muszą posiadać co najmniej krajowy znak bezpieczeństwa „B”. Wszystkie drabiny, które nie posiadają właściwego znaku muszą być wycofane z użycia.

Uwaga!

Bezwzględnie zabrania się stosowania drabin drewnianych podczas wykonywania pracy na wysokości.

7.5 Podnośniki montażowe:

- Operatorzy muszą posiadać wymagane uprawnienia UDT adekwatne do danego typu urządzenia transportu bliskiego oraz posiadać stan zdrowia dopuszczający do prac przy urządzeniach wymagających szczególnej sprawności psychofizycznej.
- Każdorazowo, przed rozpoczęciem pracy, operator powinien dokonać przeglądu zwyżki / podnośnika pod kątem stanu technicznego oraz w zakresie bezpieczeństwa obsługi korzystając z listy kontrolnej, którą należy uzyskać od koordynatora PW.
- Każdy uszkodzony lub w inny sposób stwarzający zagrożenie podnośnik powinien być niezwłocznie wycofany z użycia.
- Wszystkie osoby znajdujące się w koszu zwyżki/podnośnika mają obowiązek stosować środki ochrony indywidualnej przed upadkiem z wysokości związane do punktu kotwienia znajdującego się w koszu oraz hełm ochronny z paskiem podbródkowym.

8. URZĄDZENIA DŹWIGNICOWE

- Operatorzy muszą posiadać wymagane uprawnienia UDT adekwatne do danego typu urządzenia dźwignicowego, ważne orzeczenie lekarskie oraz posiadać stan zdrowia dopuszczający do prac przy urządzeniach wymagających szczególnej sprawności psychofizycznej.
- Każdorazowo, przed rozpoczęciem pracy, operator powinien dokonać przeglądu urządzenia dźwignicowego oraz osprzętu do podnoszenia pod kątem stanu technicznego oraz aktualności przeglądu okresowego.
- Sprzęt należy konserwować i kontrolować zgodnie z wymogami prawa.
- Wszelkiego rodzaju stosowane urządzenia dźwignicowe oraz osprzęt do podnoszenia muszą być wykonane zgodnie z obowiązującymi przepisami i normami oraz posiadać czytelne oznaczenia producenta takie jak tabliczka znamionowa, nośność urządzenia dźwignicowego, ostrzeżenia i innego rodzaju wymagane oznakowania oraz certyfikaty.
- Zabrania się stosowania urządzeń dźwignicowych oraz osprzętu do podnoszenia uszkodzonego, niekompletnego i niezgodnie z przeznaczeniem.
- Wszystkie osoby obsługujące urządzenia dźwignicowe oraz osoby znajdujące się w strefie zagrożenia muszą stosować hełm ochronny (tradycyjny hełm).

- Obszary gdzie stosowane są urządzenia dźwignicowe muszą być uprzątnięte oraz w sposób trwały zabezpieczone przed dostępem osób postronnych (taśmy, koźły, wygradzenia, itp). Zabezpieczenie powinno uwzględniać obszar znajdujący się w bezpośredniej bliskości, uwzględniać trasę przemieszczania ładunku, długość ładunków oraz zasięg w przypadku upadku ładunku z wysokości.
- Zabrania się transportowania ładunków nad ludźmi oraz maszynami

9. KONTROLA ŹRÓDEŁ ENERGII LOCKOUT/TAGOUT

- Szczegółowe informacje dotyczące systemu LOCKOUT/TAGOUT znajdują się w instrukcji PW, którą w razie potrzeby powinien Koordynator PW udostępnić Kontrahentowi.
- Kontrahenci powinni wprowadzić ograniczenia wstępu na teren robót, gdzie źródła energii zostały wyłączone spod napięcia i właściwie oznakować.
- Kierownicy jednostek organizacyjnych przedsiębiorstwa, zawierający umowy z firmami zewnętrznymi na wykonanie określonych prac na terenie PW odpowiedzialni są za sprawdzenie czy firma zewnętrzna stosuje w swoich systemach bezpieczeństwa procedurę LOCKOUT/TAGOUT.
- W przypadku posiadania takiego systemu firma zewnętrzna winna się skontaktować z koordynatorem PW w celu weryfikacji systemów.
- W przypadku braku posiadania takiego systemu kierownicy komórek organizacyjnych przedsiębiorstwa zawierający umowy z firmami zewnętrznymi na wykonanie prac związanych z potrzebą blokowania źródeł niebezpiecznej energii na terenie przedsiębiorstwa zobowiązani są udostępnić i zapoznać programem LOCKOUT/TAGOUT każdego pracownika Kontrahenta.
- Podczas wykonywania prac w ramach systemu LOCKOUT/TAGOUT na terenie przedsiębiorstwa Kontrahentowi zostanie przydzielony przez Koordynatora PW pracownik autoryzowany (lub pracownicy autoryzowani), który w trakcie wykonywanej pracy dokona zamknięcia oraz blokady źródeł zasilania przy użyciu zabezpieczeń zgodnych z instrukcją PW LOCKOUT/TAGOUT.
- Jeśli blokada źródeł niebezpiecznej energii związana jest z wejściem do przestrzeni zamkniętej to wejście do tej przestrzeni może się odbywać tylko zgodnie z trybem określonym w pkt. 11 niniejszej instrukcji.
- Przed rozpoczęciem prac, każdy z pracowników musi założyć kłódki osobiste lub kontrahenta na każde źródło energii oraz zawieszkę na ostatnim źródle.
- Po zakończeniu pracy, każdy pracownik zdejmuje tylko swoje kłódki i przywieszkę.
- Jeśli w pracach wymagających blokady bezpieczeństwa LOCKOUT/TAGOUT bierze udział więcej niż jedna załoga, należy wyznaczyć jednego pracownika do koordynowania i nadzorowania ich prac.

10. BEZPIECZEŃSTWO ELEKTRYCZNE

- Podczas przeprowadzania prac w pobliżu elementów pod napięciem, należy stosować się do zasad bezpieczeństwa elektrycznego. Dotyczy to sprzętu ochrony indywidualnej, odzieży ochronnej, izolowanych narzędzi, pozwoleń ustnych i pisemnych na prace pod napięciem.

- Pracownicy muszą być wykwalifikowani i przestrzegać udokumentowanych praktyk bezpieczeństwa prac elektrycznych w trakcie pracy lub przy kontakcie z obwodami elektrycznymi pod napięciem 50 V lub więcej AC/DC.
- Wszystkie źródła światła należy chronić przed przypadkowym uszkodzeniem. Metalowe elementy muszą być uziemione.
- Lamp stanowiących oświetlenie tymczasowe nie wolno podwieszać za przewód, chyba, że pozwala na to ich konstrukcja.
- Przedłużacze nie wolno użytkować w sposób stwarzający ryzyko uszkodzenia izolacji przewodu lub potknięcia się o przewód oraz nie wolno mocować przy pomocy zszywek, zawieszać na gwoździach lub podwieszać za pomocą drutu.
- Przenośny sprzęt elektryczny, elektronarzędzia i przedłużacze muszą być sprawne technicznie. Sprzęt ten musi być przeglądany okresowo przez uprawnionego pracownika.
- Tymczasowe instalacje elektryczne, które nie są aktualnie używane należy odłączyć od źródła zasilania.
- Zabrania się używać taśmy izolacyjnej do tymczasowych napraw uszkodzonej izolacji przewodów.

10.1. Sprawdzanie funkcjonowania wyłączników różnicowoprądowych:

- Gniazda elektryczne na terenie budowy nie będące stałymi elementami instalacji budynku lub innych obiektów muszą być wyposażone w wyłączniki różnicowoprądowe (GFCI).
- Wszystkie elektronarzędzia muszą być zabezpieczone wyłącznikami różnicowoprądowymi. Próg zadziałania takiego wyłącznika nie może być większy od 10 mA, a czas wyłączenia nie może być dłuższy niż 10 ms.
- Dla zachowania warunków bezpieczeństwa pracy każdorazowo przed użyciem, należy dokonywać kontroli przenośnych wyłączników za pomocą zamontowanego w nich przycisku kontrolnego T („TEST”).
- Prawidłowo zainstalowany wyłącznik, przyłączony do źródła zasilania po naciśnięciu Wspomnianego przycisku T, powinien natychmiast wyłączyć spod napięcia zabezpieczany obwód elektryczny. Inne zachowanie się wyłącznika oznacza, że jest on niesprawny i należy go niezwłocznie wymienić.

11. PRZESTRZENIE ZAMKNIĘTE

- Kontrahenci zobowiązani są stosować procedury PW dotyczące wstępu do przestrzeni zamkniętej, za każdym razem, gdy konieczny jest wstęp na obszar oznaczony przez PW jako „Przestrzeń zamknięta wymagająca pozwolenia na wejście” – należy uzyskać pisemne pozwolenie od autoryzowanego pracownika Utrzymania Ruchu, uzyskać szkolenie (w zakresie wejścia i pracy w przestrzeni zamkniętej, Lockout Tag out oraz pracy na wysokości). Kontrahenci mają obowiązek zapewnić potrzebny sprzęt.
- Przed wejściem do przestrzeni zamkniętych (kanały, zbiorniki, studzienki itp.) kontrahent każdorazowo uzgadnia zasady wejścia i pracy z koordynatorem PW.

12. GOSPODARKA ODPADAMI

- Wszystkie materiały wypełniające (np. ziemia, piasek) przywożone na teren PW muszą być wolne od zanieczyszczeń.
- Polityka kontrahentów dotycząca gospodarki odpadami musi gwarantować, że odpady nie wpłyną negatywnie na zdrowie i bezpieczeństwo pracowników firm, społeczeństwa oraz środowiska.
- Kontrahenci muszą uzyskać od Działu BHP i OŚ wstępną zgodę na przeprowadzenie procesów, podczas których dojdzie do powstania odpadów, ścieków lub emisji do powietrza.
- Kontrahent jest odpowiedzialny za wywóz i utylizację wyprodukowanych przez siebie odpadów powstałych podczas wykonywania usługi, o ile nie postanowiono inaczej w kontrakcie. Metodę utylizacji, bądź recyklingu zatwierdza Dział BHP i OŚ.
- Odpady powstałe podczas wykonywania usługi należy umieszczać w specjalnie oznakowanych, szczelnych pojemnikach ustawionych na terenie firmy. Kontrahenci muszą zapewnić, wykonane z materiału odpornego na gromadzone w nich odpady, kontenery.
- Ustalenie kategorii odpadów jako bezpieczne/niebezpieczne musi odbywać się w obecności pracowników Działu BHP i OŚ, a następnie – na podstawie tych ustaleń – odpady należy posegregować do odpowiednich pojemników.
- Przetworzone odpady takie jak farby, puszki z farbą w aerozolu (również puste), zużyte lakiery, rozcieńczalniki, oleje, nafta lub kawałki materiałów zanieczyszczone tymi materiałami stanowią odpady niebezpieczne.
- Niezgodne ze sobą pod względem chemicznym odpady należy gromadzić oddzielnie, aby uniknąć ich zmieszania.
- Wszystkie zużyte i przeterminowane chemikalia należy przekazywać do utylizacji firmie posiadającej stosowne zezwolenia
- Nie wolno usuwać odpadów ciekłych, ścieków z mycia narzędzi, sprzętu ochrony indywidualnej do studzienek kanalizacyjnych, umywalek, muszli klozetowych. Zabrania się usuwania lub uwalniania odpadów do środowiska.
- Znajdujące się na zewnątrz kontenery powinny być zawsze przykryte, celem ochrony przed działaniem warunków atmosferycznych.
- W trakcie trwania robót cała odpowiedzialność prawna za bezpieczeństwo ochronę środowiska spoczywa na kontrahencie. Po skończeniu pracy lub gdy na miejscu nie znajdują się pracownicy kontrahenta, odpowiedzialność (aż do momentu usunięcia kontenera z terenu robót lub do czasu rozpoczęcia prac przez personel kontrahenta) przejmuje Koordynator PW.
- Każdorazowy wywóz odpadów wymaga zgody Koordynatora PW.
- Po przekazaniu odpadów przez Kontrahenta uprawnionej firmie zajmującej się gospodarką odpadami, należy dostarczyć Koordynatorowi PW kopię Karty Przekazania Odpadu wypełnioną zgodnie z Ustawą o odpadach.

13. KONTENERY NA ODPADY

- Kontenery i pojemniki na odpady muszą być przykryte nieprzepuszczalną pokrywą (np. płachtą brezentową), aby nie dopuścić do zalania wodą opadową .
- Kontenery i pojemniki na odpady ciekłe należy ustawiać w miejscach oddalonych od studzienek kanalizacyjnych w celu uniknięcia możliwości przedostania się ewentualnych wycieków z kontenera podczas gromadzenia lub transportu.
- Na pojemnikach należy umieścić oznakowania (nazwę i kod) informujące o odpadach, które mogą być w nich przechowywane oraz logo i nr tel. kontrahenta, do którego dany pojemnik należy.
- Uszkodzoną pokrywę pojemnika należy natychmiast wymienić.
- Wszystkie kontenery na odpady ciekłe z zatyczką ściekową muszą mieć zabezpieczoną zatyczkę.
- Pojemniki z odpadami ciekłymi muszą być umieszczone na wannach wychwytowych, a miejsce ich ustawienia wyposażone w sorbenty.
- Konstrukcja pojemnika nie może być uszkodzona (tzn. brak jest przebić lub poważnych wgnieceń konstrukcji itp.).

14. MATERIAŁY ZAWIERAJĄCE AZBEST

- Niektóre materiały budowlane wykorzystane w przeszłości mogły być wykonane z materiałów zawierających azbest.
- Należy założyć, że materiały termoizolacyjne (rury, kolanka, izolacja złączy itp.), kafle sufitowe, terakota, uszczelnienie okien, oblicówka oraz materiały dachowe mogą zawierać azbest, o ile nie zostały oznakowane jako materiały nie zawierające azbestu (non-ACM).
- Przed rozpoczęciem prac w miejscach gdzie znajduje się, lub może znajdować się azbest wszystkie działania budowlane i rozbiórkowe wymagają wcześniejszej zgody wydanej przez koordynatora PW, oraz Działu BHP i OŚ.
- W przypadku, gdy materiał zawierający azbest lub przypuszczalnie zawierający azbest zostanie wykryty podczas budowy lub prac rozbiórkowych, kontrahent powinien natychmiast przerwać prace i skontaktować się z Koordynatorem PW.
- Personel kontrahenta nie może podejmować na własną rękę prób usunięcia odpadów lub przeprowadzania napraw materiałów przypuszczalnie zawierających azbest, o ile nie ma odpowiednich pozwoleń, kwalifikacji i szkoleń w zakresie utylizacji azbestu oraz zgody PW na wykonywanie prac przy utylizacji azbestu.
- W PW nie wolno używać żadnych nowych produktów zawierających azbest lub substancje podobne (np. chryzotyl, amozyt, krokidolit, antofilit, aktynolit). Są to tylko niektóre wykorzystane w wyrobach nazwy rodzajów azbestu, używane przez dostawców.

15. URZĄDZENIA ZAWIERAJĄCE GAZY CIEPLARNIANE I SZWO

- Dostawca dostarczający/montujący urządzenia zawierające gaz cieplarniany lub SZWO powinien dostarczyć do Administratora programu CRO oraz Koordynatora PW następujące informacje:
  - Czy urządzenie lub instalacja zawiera gaz SZWO lub F-gaz.
  - Rodzaj gazu (należy podać nazwę handlową np. R4010A).
  - Ilość gazu (należy podać ilość gazu SZWO w kg lub F-gazu w tonach CO₂ ekwiwalentnego)

16. POSTĘPOWANIE Z CHEMIKALIAM I ICH PRZECHOWYWANIE/ PRZEKAZYWANIE INFORMACJI O ZAGROŻENIACH

- Substancje niebezpieczne używane przez Kontrahentów powinny być oznakowane, użytkowane i przechowywane zgodnie z kartami charakterystyk tych substancji. Karty charakterystyk powinny być dostępne na miejscu wykonywania prac/robót.
- Koordynator PW przekaze Kontrahentom informacje na temat zagrożeń występujących w miejscu robót i umożliwi dostęp do Kart Charakterystyki Substancji Niebezpiecznych dotyczących wykorzystywanych na miejscu substancji.
- Po zakończeniu wykonania projektu, wszystkie niewykorzystane substancje zostaną zabrane z miejsca robót.
- W różnych miejscach obiektu umieszczono natryski bezpieczeństwa i myjki do oczu. Koordynator PW wskaże ich lokalizację.

17. PRZEWODY WENTYLACYJNE I KANALIZACYJNE

- Bez zgody Koordynatora PW nie wolno dokonywać żadnych przeróbek układów wentylacyjnych.
- Nie wolno malować, instalować, przemieszczać lub w inny sposób modyfikować rur wentylacyjnych i kanalizacyjnych bez zgody Koordynatora PW.

18. BUTLE ZE SPRĘŻONYM GAZEM

- Butle ze sprężonym gazem zawsze powinny być sprawne, prawidłowo oznakowane i odpowiednio zabezpieczone przed przewróceniem się.
- Butle należy trzymać z dala od wszelkich operacji spawania lub cięcia tak, aby uniknąć kontaktu butli z iskrami, gorącym żużlem spawalniczym lub ogniem. Jeśli takie rozwiązanie nie spełni swojej funkcji, należy zastosować niepalne osłony. Butli nie wolno ustawiać w miejscach, w których mogą mieć styczność z obwodem elektrycznym.
- Jeśli wystąpi wyciek z butli, należy postępować zgodnie z procedurami działania w sytuacjach awaryjnych. Należy natychmiast powiadomić koordynatora PW.
- Miejsce przechowywania butli ze sprężonym gazem oraz gazów palnych takich jak acetylen i wodór musi znajdować się w odległości 6,1 m od gazów utleniających, takich jak np. tlen i podtlenek azotu lub być oddzielone specjalną barierą ognioochronną

- Butli ze sprężonym gazem nie wolno przechowywać w pomieszczeniach zamkniętych, gdzie nie ma dostępu świeżego powietrza.
- Miejsce przechowywania butli z tlenem (za zgodą Koordynatora PW) należy oddzielić od butli z paliwem/gazem lub materiałów palnych (szczególnie olejów i smarów) o przynajmniej 6,1 m lub zastosować niepalną barierę o wysokości nie mniejszej niż 1,5 m i zapewniającej ochronę przed ogniem przynajmniej przez 1,5 godz.
- Butle z gazem płynnym mogą być składowane na utwardzonych placach otwartych, pod zadaszeniem lub w budynkach przystosowanych do tego celu, a ich odległość od najbliższych otworów okiennych lub drzwiowych w ścianie zewnętrznej budynku nie powinna być mniejsza niż 2 m. Butle muszą być oddalone od najbliższych studzienek lub innych zagłębień terenu oraz otworów do pomieszczeń z podłogą znajdującą się poniżej przyległego terenu co najmniej o 3 m, zaś od drogi pożarowej na odległość co najmniej 5 m.
- W przypadku składowania butli w kontenerach lub luzem warunki składowania muszą spełniać wymagania polskich przepisów.
- Zabronione jest przechowywanie materiałów palnych oraz wykonywanie prac z ogniem otwartym w odległości do 10 m od magazynów i 20 m od zadaszonych składów gazów palnych.
- Transport butli z gazami technicznymi na terenie przedsiębiorstwa należy wykonywać na specjalnie do tego przystosowanych wózkach z ogumieniem, posiadających zabezpieczenie przed wypadnięciem butli w czasie transportu. Butle w trakcie transportu należy układać poziomo, równolegle wzdłuż pojazdu.
- W razie wątpliwości co do warunków przechowywania butli z gazami, należy skontaktować się ze Specjalistą ds. Ochrony ppoż. W PW.

19. OCHRONA I PROFILAKTYKA PRZECIWPOŻAROWA. POZWOLENIE NA PRACE STWARZAJĄCE ZAGROŻENIE POŻAROWE.

- Nie wolno blokować wyjść ewakuacyjnych, o ile nie zostało to ustalone z Koordynatorem PW.
- Należy zapewnić stały dostęp do sprzętu gaśniczego, przeciwpożarowego min. 1 metr.
- Kontrahenci mają obowiązek zapoznać swoich pracowników ze sposobami informowania o pożarze, usytuowaniu alarmów przeciwpożarowych oraz postępowaniu w przypadku alarmu.
- Kontrahenci muszą posiadać własny sprzęt gaśniczy (aktualny przegląd) odpowiedni do typów zagrożeń, jakie występują w ich miejscu pracy.
- Ciecze palne i łatwopalne należy:
  - przelewać/transportować wykorzystując techniki zerowania i uziemiania,
  - przelewać/rozlewać w miejscu uzgodnionym z koordynatorem PW,
- przechowywać i transportować w bezpiecznych, przeznaczonych do tego celu pojemnikach. Miejsca pracy z cieczami palnymi/ łatwopalnymi należy kontrolować pod kątem zapewnienia odpowiedniej wentylacji, aby uniknąć osiągnięcia stężeń par cieczy przekraczających 10% ich dolnej granicy wybuchowości.

- Nie używane ciecze łatwopalne należy przechowywać w specjalnie do tego przeznaczonych pomieszczeniach/szafach, natomiast w przypadku, gdy pojemniki znajdują się na zewnątrz budynku powinny znajdować się w nie mniejszej odległości niż 20m od budynku.
- W przypadku alarmu kontrahent ma obowiązek ewakuacji pracowników z zagrożonego terenu wykorzystując drogi i wyjścia ewakuacyjne zgodnie z planem ewakuacji.
- Ciecze i gazy palne przechowywać z dala od źródeł zapłonu (min. 15 m).
- Przed rozpoczęciem prac niebezpiecznych pod względem pożarowym w pomieszczeniach (urządzeniach) zagrożonych wybuchem lub w pomieszczeniach, w których wcześniej wykonywano inne prace związane z użyciem łatwo palnych cieczy lub palnych gazów, należy sprawdzić czy stężenie par cieczy lub gazów w mieszaninie z powietrzem w miejscu wykonywania prac **nie przekracza 10 % ich dolnej granicy wybuchowości.**

W obiektach oraz na terenie PRATT & WHITNEY obowiązuje całkowity zakaz palenia.

Kontrahenci muszą stosować się do wymogów odnośnie prac stwarzających zagrożenie pożarowe w sposób opisany poniżej.

19.1 Każda czynność, podczas której dochodzi do powstania źródła zapłonu wymaga otrzymania pozwolenia na wykonanie od działu wskazanego przez Koordynatora PW. Do tych czynności należą, m.in.:

- spawanie i cięcie gazowe
- spawanie łukiem elektrycznym
- prace z palnikami do podgrzewania lub innym źródłem ognia
- podgrzewanie smoły
- inne czynności podczas których pojawiają się iskry.

W przypadku niektórych czynności, aby bezpiecznie przeprowadzić prace stwarzające zagrożenie pożarowe, należy rozwiązać kwestię innych zagrożeń. Należą do nich:

- sprzęt pod napięciem
- instalacje ciśnieniowe lub skażone
- wejście do przestrzeni zamkniętej.

19.2 Pozwolenie na wykonywanie prac stwarzających zagrożenie pożarowe jest wydawane na konkretną operację w określonym czasie i musi być umieszczone w widocznym miejscu przy stanowisku, gdzie praca jest wykonywana.

19.3 Kontrahent ma obowiązek zapewnić odpowiedni sprzęt gaśniczy (np. strażackie koce gaśnicze, niepalne osłony ciepłochronne, kurtyny ogniochronne i gaśnice) i upewnić się, że jest do niego natychmiastowy dostęp w miejscach, gdzie wykonuje się spawanie, cięcie i lutowanie twarde.

19.4 Przed rozpoczęciem prac stwarzających zagrożenie pożarowe należy wykonać następujące czynności z zakresu profilaktyki przeciwpożarowej:

- Materiały i substancje palne odsunąć na odległość co najmniej 11 m od miejsca, gdzie wykonywane są prace stwarzające zagrożenie pożarowe.
- Jeśli materiałów i substancji palnych nie da się przemieścić, należy je zabezpieczyć ogniochronnymi osłonami lub kurtynami.

- Ciecze łatwopalne należy usunąć lub całkowicie odizolować od miejsca, w którym wykonywane są prace stwarzające zagrożenie pożarowe. Jeśli jakkolwiek sprzęt gaśniczy zostaje czasowo odłączony, muszą o tym zostać powiadomione Służby Ochrony.
- Płachty brezentowe używane jako osłony podczas prac stwarzających zagrożenie pożarowe muszą być wykonane co najmniej z materiałów trudno zapalnych.
- Rurociągi używane wcześniej do transportu cieczy palnych i zapalnych należy dobrze oczyścić, ochronić gazem obojętnym i upewnić się, że nie są one narażone na działanie źródła zapłonu.
- Otwory w ścianach, podłogach itp. należy zamknąć lub osłonić; dotyczy to także odpływów.
- Łatwopalne pyły należy usunąć z miejsc znajdujących się w pobliżu stanowiska, gdzie wykonywane są prace stanowiące zagrożenie pożarowe.
- Jeśli podłoga wokół stanowiska roboczego jest wykonana z łatwopalnych materiałów, należy ją przykryć niepalną osłoną.
- W miejscach, gdzie nie jest używany sprzęt elektryczny, podłogę wystarczy zamieść i zmoczyć wodą.
- Pracownicy kontrahenta muszą być poinformowani, gdzie znajduje się najbliższy ręczny ostrzegacz pożarowy (ROP).
- Osoby sprawujące dozór pożarowy i operatorzy sprzętu gaśniczego muszą posiadać udokumentowane szkolenie w zakresie użytkowania gaśnic przenośnych.
- W przypadku, gdy gaśnica zostanie użyta do stłumienia pożaru powstałego w związku z pracą stwarzającą zagrożenie pożarowe, należy o tym powiadomić Koordynatora PW.

Jeśli takie będzie zalecenie Koordynatora PW, dozór pożarowy powinien być sprawowany podczas przeprowadzania prac stwarzających zagrożenie pożarowe lub podczas których dochodzi do znacznego wytwarzania ciepła. Dozór pożarowy powinien trwać 1h w sposób ciągły bezpośrednio po zakończeniu prac, a następnie przez 3h w sposób okresowy dozór. Do obowiązków Kontrahenta stanowi wyznaczenie pracowników sprawujących dozór.

20. BEZPIECZEŃSTWO POJAZDÓW MECHANICZNYCH

- Na terenie PW obowiązują wszystkie przepisy krajowe dotyczące prawa o ruchu drogowym i kontrahent musi posiadać wymagane dokumenty/uprawnienia do prowadzenia tych pojazdów.
- Pracownicy kontrahenta mogą parkować swoje pojazdy osobowe wyłącznie na wyznaczonych do tego celu miejscach. PW nie ponosi odpowiedzialności za pojazdy lub rzeczy pozostawione w pojazdach na terenie firmy.
- Na terenie PW maksymalna dopuszczalna prędkość poruszania się pojazdów wynosi 30km/h.
- Nie należy zastawiać pojazdami lub sprzętem wyjść, przejść, obszarów załadunku, hydrantów przeciwpożarowych, gaśnic i sprzętu ratunkowego.
- Zabrania się korzystania z pojazdów z silnikami spalinowymi, Diesla lub napędzanych gazem wewnątrz obiektów chyba, że otrzymano zgodę Koordynatora PW i Działu BHP.
- W przypadku korzystania ze środków transportu, urządzeń napędzanych silnikami spalinowymi w pomieszczeniach podczas prac stacjonarnych, spaliny należy odprowadzać na zewnątrz pomieszczenia. W przypadku braku takiej możliwości obowiązkowo należy zastosować urządzenia monitorujące atmosferę w rejonie prac.
- W pomieszczeniach maksymalna dopuszczalna prędkość poruszania się pojazdów wynosi 5 km/h.
- Kontrahentom nie wolno wykonywać skomplikowanych napraw lub czynności konserwacyjnych w pojazdach znajdujących się na terenie PW.

- Wszystkie wypadki należy natychmiast zgłaszać dzwoniąc pod numer alarmowy.
- Wszystkie pojazdy transportowe oraz przewożące sprzęt należy odpowiednio załadować i zabezpieczyć. Nie wolno przeciążać pojazdów.
- Nie wolno pozostawiać bez opieki pojazdów z włączonym silnikiem.

21. POJAZDY PRZEMYSŁOWE Z NAPĘDEM

- Kontrahenci muszą mieć własne w pełni sprawne, zgodne ze standardami bezpieczeństwa pojazdy przemysłowe z napędem.
- Operatorzy wózków jezdniowych muszą przestrzegać obowiązujących reguł na terenie PW (np. ograniczeń prędkości, zakazów wjazdu) i wymagań zawartych w DTR producenta.
- Kontrahenci są odpowiedzialni za codzienne inspekcje pojazdów, a protokół musi być dostępny. Operator musi sprawdzać pojazd przed rozpoczęciem zmiany w celu upewnienia się, że wszystkie części, akcesoria i elementy wyposażenia odpowiednie do bezpiecznej pracy urządzenia są w dobrym stanie i nie uległy awarii. Wszelkie usterki należy usunąć przed jego użyciem.
- Niniejsze wymagania dotyczą wszystkich pojazdów przemysłowych z napędem kontrahenta –własnych, wypożyczonych lub w leasingu.
- Operatorzy pojazdów powinni posiadać dokumenty uprawniające do ich używania
- Na teren budynków mogą wjeżdżać tylko pojazdy niezbędne do wykonywania prac.
- Do pojazdów przemysłowych z napędem jezdnych należą m.in.: wózki widłowe, platformowe, podnośniki montażowe, sprzęt zmechanizowany.
- Pojemniki z płynnym gazem należy przechowywać na zewnątrz, w miejscu wskazanym przez Koordynatora PW.
- Zabrania się używać przedłużeń wideł oraz zacisków, niezgodnych z dokumentacją producenta.
- Widły zaparkowanych wózków widłowych muszą być opuszczone na ziemię.
- Nie wolno pozostawiać bez opieki pojazdów z włączonym silnikiem.
- Pojazdy używane do transportu pracowników muszą mieć odpowiednio zabezpieczone siedzenia, których liczba przewożonych osób będzie zgodna z dokumentacją pojazdu.
- Zabrania się holowania lub ciągnięcia ładunków przy pomocy wideł wózka.
- Operatorzy wózków jezdniowych muszą podczas pracy mieć zapięte pasy bezpieczeństwa.
- Operatorzy wózków muszą posiadać obie ręce wolne przez cały czas obsługi środka tzn. niedozwolona jest obsługa telefonu komórkowego, krótkofalówek (*w tym nie wymagających obsługi rękami*) lub innych podobnych urządzeń, spożywania posiłków i picia napojów oraz zabronione jest noszenie słuchawek. Natomiast dozwolone jest stosowanie ochronników słuchu np. nauszników lub zatyczek do uszu, tylko i wyłącznie w obszarach gdzie występują przekroczenia hałasu.
- Kontrahentom nie wolno korzystać z pojazdów należących do PW bez zgody właściciela pojazdu.

- Ładowanie pojazdów akumulatorowych powinno odbywać się wyłącznie w wyznaczonych do tego miejscach po uprzednim uzgodnieniu z Koordynatorem PW.

Podczas obsługi pojazdu przemysłowego z napędem należy zwracać uwagę na otoczenie i zawsze ustępować pierwszeństwa pieszym.

22. SPRZĘT OCHRONY INDYWIDUALNEJ

Kontrahenci powinni wymagać od swoich pracowników oraz od pracowników swoich podwykonawców stosowania sprzętu i środków ochrony indywidualnej.

- Środki ochrony indywidualnej muszą być dostępne w wystarczającej ilości, posiadać certyfikat CE, być w dobrym stanie technicznym.
- Stosować zgodnie z nakazowymi piktogramami, wymaganiami przepisów oraz oceną ryzyka zawodowego dla wykonywanych prac.

23. NARZĘDZIA

- Należy dbać o dobry stan narzędzi. Narzędzia uszkodzone wycofać z użytku. Stosować zgodnie z wymaganiami producenta.
- Narzędzi oraz innych materiałów nie wolno zostawiać na drabinach, rusztowaniach, dachach oraz w innych miejscach, z których mogą zsunąć się i spaść.
- Jeśli konstrukcja narzędzi z napędem mechanicznym wymaga użycia osłony, podczas pracy z takim narzędziem osłona powinna znajdować się na swoim miejscu i być sprawna.
- Przewody i węże należy chronić przed uszkodzeniem i nie dopuścić, aby sposób ich ułożenia w miejscu pracy doprowadził do przewrócenia się pracownika lub uszkodzenia samego przewodu/ węża.

24. ROWY I WYKOPY

- Przed rozpoczęciem prac Kontrahent musi uzgodnić z Koordynatorem PW zakres i sposób zabezpieczenia prac oraz identyfikują i oznaczają wszystkie znajdujące się pod ziemią instalacje (rury, przewody elektryczne, kanały itp.).
- Ściany i powierzchnie wykopów i rowów głębszych niż 1 m należy zabezpieczać w odpowiedni sposób dla podłoża.
- Osoba nadzorująca ma obowiązek przeprowadzania codziennych kontroli w celu sprawdzenia, czy nie istnieje zagrożenie zapadnięciem się/ zawaleniem, czy system bezpieczeństwa działa poprawnie i czy nie występują żadne inne czynniki ryzyka.

- Pracowników należy zabezpieczyć przed wykopywanym materiałem oraz innymi sprzętami i materiałami, które mogą stworzyć zagrożenie spadając lub staczając się do wnętrza wykopu.
- Wokół lub nad rowami i wykopami należy umieścić trwałe zabezpieczenia, widoczne także w nocy.
- Zabronione jest przebywanie osób w wykopach w chwili wykonywania prac ziemnych z użyciem sprzętu mechanicznego.

25. PROCES KWALIFIKACJI DOSTAWCÓW TOWARÓW I USŁUG

Do przetargu na realizację prac dla PW może przystąpić tylko taki podmiot, który posiada wszelkie wymagane decyzje administracyjne, uprawnienia branżowe oraz uprawnienia i wiedzę z zakresu BHP i ochrony środowiska, wymagane do realizacji danego zadania.

25.1 Kontrahentów dzielimy na niskiego i podwyższonego ryzyka w oparciu o rodzaj wykonywanych przez nich prac:

➤ Kontrahenci niskiego ryzyka:

Wykonawcy usług np.: konsultanci, technolodzy, inżynierowie, serwisanci, personel dostarczający maszyny, materiały. Pracownicy dokonujący napraw sprzętu biurowego, personel bufetów pracowniczych, pracownicy biurowi i audytorzy zewnętrzni, dostawcy materiałów produkcyjnych i biurowych, stałe firmy sprzątające. Jeżeli w trakcie wykonywania prac zachodzi konieczność wykonania prac bardziej niebezpiecznych, Kontrahent niskiego ryzyka staje się automatycznie Kontrahentem podwyższonego ryzyka.

➤ Kontrahenci podwyższonego ryzyka:

Kontrahenci wykonujący prace szczególnie niebezpieczne, obejmujące obszar zasad kardynalnych - m.in. prace na wysokości, w przestrzeniach zamkniętych, pod napięciem, budowlane itp.

Uwaga: *Wykonawcy, którzy wykonywać będą zadania awaryjne, zdania związane z ratowaniem zdrowia, mienia i nie będzie możliwości przeprowadzenia kontroli ich kwalifikacji, są wyłączeni z konieczności wypełnienia formularza kwalifikacyjnego.*

25.2 Wybór i zatwierdzanie dostawcy towarów i usług

„Formularz kwalifikacyjny wykonawcy z zakresu BHP i OŚ” Dział Zakupów przekazuje Kontrahentom, z którymi umowa ma zostać zawarta.

Kontrakty z dostawcami towarów i usług nie będą zawierane dopóki firma nie przedstawi „Formularza kwalifikacyjnego wykonawcy z zakresu BHP i OŚ” i póki te dane nie zostaną zatwierdzone.

Wybrani dostawcy muszą być w stanie działać zgodnie z wymaganiami prawnymi oraz wymaganiami BHP.

26. KARY UMOWNE

Wykonawca zapłaci Zamawiającemu PW kary umowne (dotyczy również prac/robót wykonywanych na zlecenie):

W przypadku naruszenia przez pracowników wykonawcy, bądź podwykonawców wynajętych przez wykonawcę obowiązujących przepisów BHP, ochrony środowiska i p.poż oraz wewnętrznych regulacji obowiązujących na terenie zakładu Zamawiającego, w wysokości:

- **60 000 PLN** za złamanie zasady kardynalnej określonej w wytycznych przywołanych powyżej
- do **10 000 PLN** w przypadku innych naruszeń z zakresu BHP, ochrony środowiska i p.poż